

ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในสถานศึกษาของภาครัฐ และเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

มนูญ ศรีเพ็ชรชัย สม.^{*}, รัสรินทร์ ธนิสบุญประเสริฐ สม.^{**}, กิตติมา เปาะเตะ สม.^{***} และผศ.ดร.ศรีรัตน์ ล้อมพงศ์ Ph.D^{****}

^{*}สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา, ^{**}สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ^{***}โรงพยาบาลยะรัง จังหวัดปัตตานีและ^{****}คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ความสำคัญ จากการสำรวจของศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า จังหวัดปัตตานี มีอัตราการสูบบุหรี่ประจำของประชากรรวมและ อัตราการสูบบุหรี่ประจำของประชากรชายเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ร้อยละ 29.5 และ 52.29 ตามลำดับ และจากการศึกษาปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพ ซึ่งแนวความคิดความเชื่อด้านสุขภาพ เชื่อว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคและโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของเยาวชนกลุ่มเสี่ยง การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพกับการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งเก็บรวบรวมแบบสอบถามในนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐ, นักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอยะรัง และ นักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 247 ราย , จำนวน 250 ราย และจำนวน 264 ราย เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และ ใช้วิธีทางสถิติแบบ Chi-square test, การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Binary logistic regression) เพื่อทำนายผลกระทบระหว่างปัจจัยความเชื่อซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นผลลัพธ์หรือตัวแปรตาม

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอยะรัง นักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพ อำเภอมะนัง และนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐ จังหวัดปัตตานี มีการสูบบุหรี่โดยสูบบางครั้ง/ สูบเป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 46.6 , 19.2 และ 16.0 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและ นักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ถ้านักเรียนมีระดับความเชื่อด้านการรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงเพิ่มขึ้น จะมีโอกาส ที่จะเป็นผู้ไม่สูบบุหรี่ 1.066 เท่า ของนักเรียนที่มีระดับการรับรู้ในโอกาสเสี่ยงระดับเดิม โดยจะมีโอกาสเสี่ยงน้อยลงระหว่าง 1.0 - 1.2 เท่า ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และการรับรู้โอกาสเสี่ยงในด้านการสูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคถุงลมโป่งพองมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ (OR= 2.9, 95% CI = 1.43 -5.88) โดยถ้านักศึกษารับรู้เรื่องการสูบบุหรี่มีโอกาสเป็นโรคถุงลมโป่งพองมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่มากขึ้น จะมีโอกาสเป็นผู้ไม่สูบบุหรี่มากขึ้น 2.9 เท่าของผู้ที่มีการรับรู้เดิมและนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐ พบว่า ปัจจัยความเชื่อด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของการสูบบุหรี่ และไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ แสดงถึงความเป็นผู้ไม่รับผิดชอบต่อสังคม และการสูบบุหรี่ช่วยลดความเครียดได้ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน เท่ากับ 2.75 และ 3.26 เท่า ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและวิจารณ์ ข้อจำกัดคือกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชายประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ศึกษาเฉพาะ นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1-2 เท่านั้น เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ฝึกปฏิบัติงานเป็นเวลา 1 เทอม จึงทำให้การศึกษาไม่ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง อาจทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

ข้อเสนอแนะ ควรศึกษาในเชิงคุณภาพ ในกลุ่มเสี่ยงนักเรียน/นักศึกษาหญิงและปัจจัยร่วมด้วย หรือศึกษาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและน่าเชื่อถือได้มากที่สุด